

Старша профільна школа: навігатор для батьків

Як допомогти дитині зробити вибір?

ПРОФІЛЬНА

ПРОФІЛЬНЕ

Реформа старшої школи

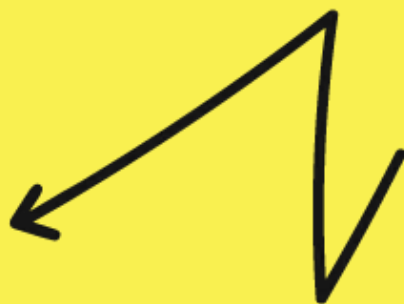

Чи знайомі вам ці ситуації?

«Гумантарій» під тиском формул

Ваша дитина обожнює літературу, мріє писати тексти чи вивчати історію мистецтва. Вона творча, глибока, з тонким відчуттям світу. Але щовечора ви бачите сльози над підручником з фізики чи алгебри. І чуєте питання, на яке важко відповісти: «Навіщо мені ці інтеграли, якщо я хочу бути журналістом? Я просто витрачаю час і сили».

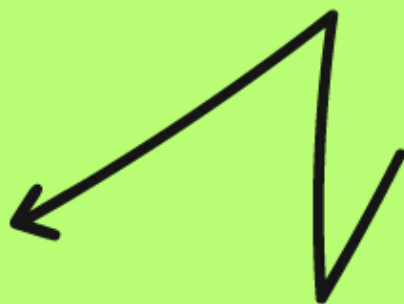
ПРОФІЛЬНЕ

«Відмінник (-ця)» без мрії

А можливо, ваша дитина — «відмінниця». Вона прагне мати 12 балів з усіх предметів, вчиться до пізньої ночі, боїться зробити помилку. Здається, ідеальна дитина. Але якщо запитати, що їй справді цікаво, вона губиться. У неї просто немає часу, щоб зупинитись, видихнути й розібратися в собі. Вона не знає, ким хоче бути, бо зайнята тим, щоб бути найкращою в усьому одночасно.

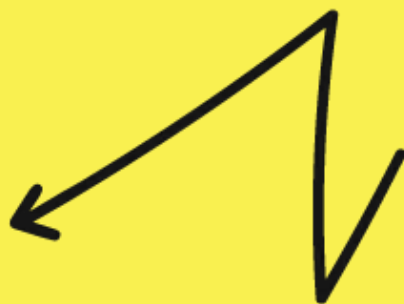
ПРОФІЛЬНЕ

«Зневірений підліток»

Дитина каже: «Я нічого не хочу. Не буду братися, бо стільки предметів мені все одно не подужати...». Це голос втоми, вигорання і страху перед майбутнім, яке здається надто складним і вимогливим.

ПРОФІЛЬНЕ

Що пропонує реформа старшої школи?

Перехід від принципу «вчити **все** поглиблено» до «вчити **своє** поглиблено».

- Замість перенавантаження → **фокус** на важливих предметах.
- Замість страху помилитися → право на **свідомий вибір**.
- Замість однієї дороги для всіх → **різні освітні шляхи** для різних дітей.

Реформа дає реальну можливість навчатися того, що справді **цікаво і потрібно** для майбутньої професії, не втрачаючи при цьому якісної загальної освіти.

Побудова індивідуальної освітньої траєкторії в ТОП

КРОК 1.

Вибір профілю навчання.

На цьому етапі учень / учениця визначається з пакетним рішенням, яке входить до профілю за замовчуванням.

Обираючи, наприклад, математичний профіль, учень/учениця автоматично отримує поглиблену математику та інші обов'язкові предмети цього напрямку.

КРОК 2. Вибір додаткових курсів, що поглиблюють / розширюють профіль.

Учень / учениця обирає додаткові предмети та/чи інтегровані курси в межах обраного профілю, які допоможуть поглибити знання та вдосконалити вміння у профільному напрямку.

Наприклад, комбінаторний аналіз для математичного профілю.

КРОК 3. Вибір позапрофільних предметів.

Учень / учениця обирає предмети та інтегровані курси поза профілем для задоволення особистих інтересів та забезпечення різнобічного розвитку.

Наприклад, учень / учениця STEM-профілю може обрати курс драматургії і театру.

Така трирівнева система вибору дає змогу побудувати власну освітню траєкторію, знайшовши баланс між обов'язковими та вибірковими компонентами, що відповідає принципу індивідуалізації навчання.

Усі предмети, які є обов'язковими для ДПА-12, у всіх профілях учні та учениці вивчатимуть упродовж трьох років, щоб добре підготуватися до складання ЗНО / НМТ.

СТРУКТУРА НАВЧАННЯ ЗА ТОП:

10 клас – профільно-адаптаційний цикл: обов'язкові предмети й курси + початок профілізації. Учні можуть змінити профіль.

11-12 класи – профільний цикл: учень або учениця зосереджується на вибраному профілі, а також вивчає предмети та курси поза профілем на основному («базовому») рівні.

ТОП МЕНЮ 10-12

Реформа старшої школи

Мовно-літературний кластер

- українська мова та література
- іноземна мова
- мови та літератури корінного народу або національної меншини

STEM кластер

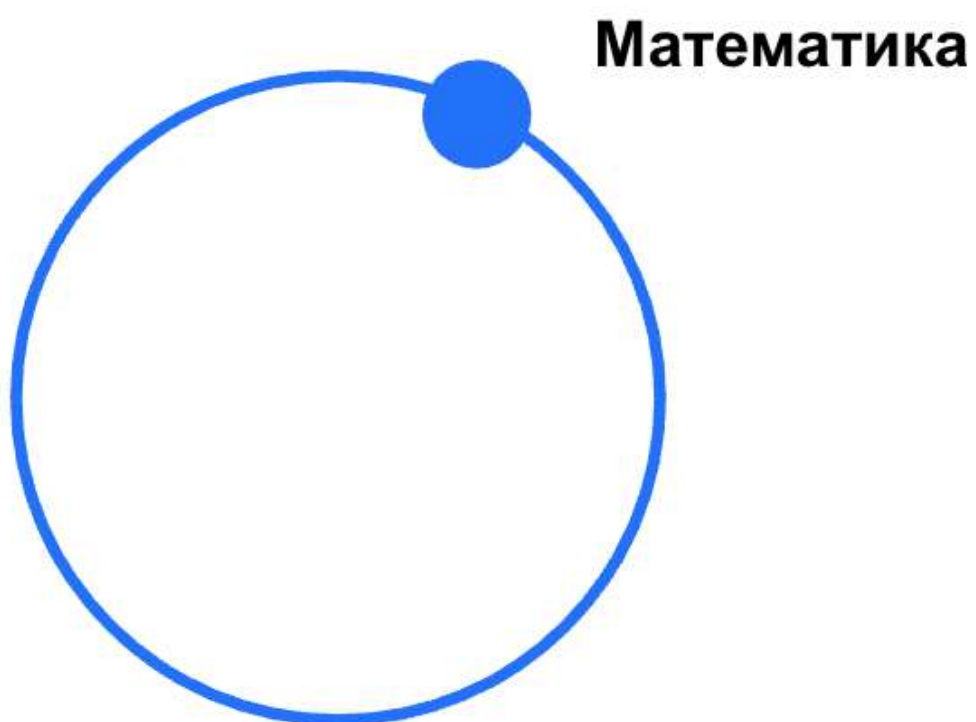
- хімія та біологія
- математика та фізика
- математика, інформатика, технології

Соціально-гуманітарний кластер

- історія та громадянська освіта
- географія та іноземна мова
- мистецтво

Приклад профілів у кластері STEM

Моногалузовий профіль

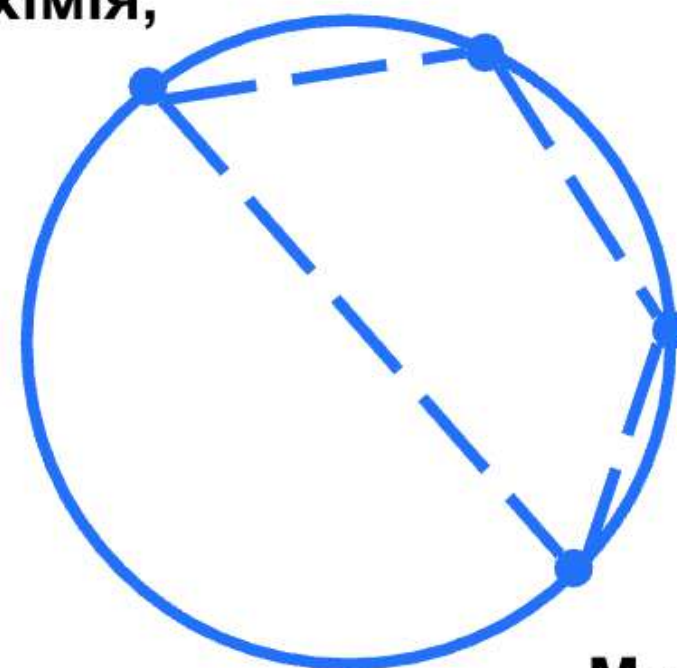
Кількагалузовий профіль

Природничі науки
(біологія, хімія,
фізика)

Інформатика

Технології

Математика

Біотехнологічний

Приклад траєкторії учня: біотехнологічний профіль

10 клас — базові предмети й знайомство з профілем,

11–12 — фокус на поглибленому вивченні обраних напрямів.

Зменшення кількості обов'язкових предметів; зосередження на тому, що справді потрібно.

Приклад траєкторії учня: біотехнологічний профіль, 12 клас

Обов'язкові для всіх предмети й курси

- Українська мова і література
- Математика
- Історія і громадянська освіта
- Іноземна мова
- Фізична культура

Профільні предмети й курси

- Математика
- Біологія
- Хімія
- Фізика
- IT

Вибрані предмети в межах профілю

- Біотехнології
- Інформатика для інженерів

Вибрані предмети поза профілем

- Підприємництво
- Літературний текст і його інтерпретації

Соломія і Антон (профілі з мовно- літературного кластера)

Соломія мріє стати перекладачкою, а Антон — медіапродюсером. Вони вступають до академічного ліцею на мовно-літературний профіль.

Спільне ядро (обов'язкові предмети): українська мова та література, іноземна мова, математика, природничі науки, історія і громадянська освіта, захист України, фізична культура, інформатика, технології, мистецтво, СЗГ. Це база, яку вивчатимуть усі.

Профільні предмети (поглиблено): спільно для обох: друга іноземна мова, риторика. Соломія обирає курс з основ перекладу, а Антон — «Креативне письмо»

Курси за вибором (для реалізації інтересів): Соломія, яка любить малювати, може взяти курс «Основи графічного дизайну», а Антон, який цікавиться підприємництвом, — «Фінансова грамотність».

Результат: вони обоє отримують потужну базу, але кожен поглиблює те, що ближче саме йому / їй.

Олеся і Віктор — майбутні інноватори (профілі зі STEM-кластера)

Олеся цікавиться біотехнологіями, а Віктор мріє стати IT-інженером.

Спільне ядро: ті ж самі обов'язкові предмети.

Профільні предмети (поглиблено): математика, фізика, інформатика.

Олеся обирає поглиблену хімію та біологію, а також курс «Біоетика».

Віктор — «Робототехніку» та «Програмування на Python».

Курси за вибором: Олеся, щоб краще презентувати свої майбутні проєкти, обирає «Публічні виступи», а Віктор, який хоче розуміти правові аспекти IT-бізнесу, — «Основи інтелектуальної власності».

Результат: Олеся готується до вступу на біотехнологічний факультет, а Віктор — на комп'ютерні науки. Вони не витрачають зайвий час на поглиблене вивчення предметів, які не знадобляться їм у професії.

Єва і Андрій — майбутні лідери змін (профіль із соціально-гуманітарного кластера)

Єва бачить себе у правозахисній сфері, Андрій — майбутній соціолог.

Спільне ядро: спільна база для всіх.

Профільні предмети (поглиблено): історія України, всесвітня історія, громадянська освіта, географія. Єва обирає «Дебатний клуб» та «Права людини», а Андрій — «Соціологію» та «Аналітику суспільних процесів».

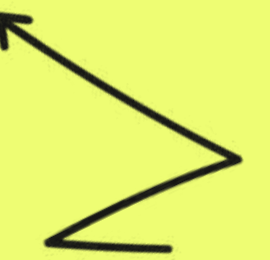
Курси за вибором: Єва, розуміючи важливість візуалізації даних у правозахисті, обирає курс «Інфографіка та аналіз даних». Андрій, який хоче в майбутньому заснувати свою соціологічну агенцію, записується на «Основи підприємництва».

Ключова ідея: у кожного з них — своя освітня траєкторія. Учні й учениці не просто обирають профіль, а гнучко налаштовують своє навчання під власні цілі.

Що робити батькам, чиї діти навчаються в НУШ?

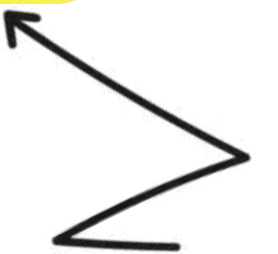

Крок 1. Почніть розмову

- «Що тобі по-справжньому цікаво вивчати, навіть якщо це не для оцінки?»
- «Які заняття приносять тобі задоволення?»
- «Про що ти любиш читати чи дивитися відео у вільний час?»

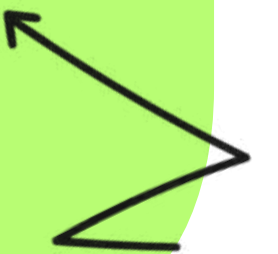
Ваше завдання — почути дитину, а не отримати від неї готове рішення.

Крок 2. Дослідіть разом усі можливі шляхи після 9 класу

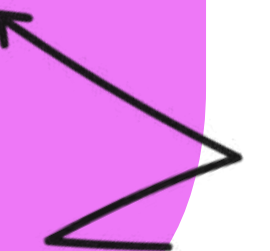
- **Академічний ліцей:** для тих, хто планує вступати до університету.
- **Професійний коледж:** для тих, хто хоче швидше здобути конкретну професію.
- **Заклад фахової передвищої освіти:** і отримати диплом молодшого бакалавра.
- **Заклад спеціалізованої освіти:** мистецькі, спортивні, військові, безпекові ліцеї.

Крок 3. Якщо вибір — академічний ліцей, з'ясуйте:

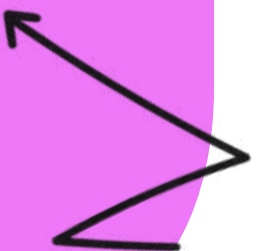
- **Які ліцеї є поблизу?** Які профілі вони вже пропонують та/або пропонуватимуть?
- **Ознайомтесь із навчальним планом ліцею:** які предмети і курси пропонують, скільки годин, які курси за вибором?
- **Хто там викладає?** Чи є потрібні лабораторії, майстерні?
- **Чи може бути конкурс?**

Крок 4. Підтримуйте

- **Нормалізуйте страх:** «Це нормально — не знати точно. Це нормально — сумніватися. Будемо розбиратися разом».
- **Дозвольте помилятися:** вибір профілю — це не вирок на все життя. Його можна буде скоригувати.
- **Будьте партнером:** саме ви – найкраща підтримка для своєї дитини.

Чи можна відмовитися від профільних предметів і курсів за вибором, залишившись лише на обов'язкових?

- Ні, такої опції не передбачено. Профільні та позапрофільні предмети включено до 36 годин тижневого навантаження.

Скільки разів можна змінити профіль навчання протягом 10 класу?

- Обмежень наразі немає. Можна змінити не лише профіль, а й заклад освіти.

Що робити, якщо в закладі освіти немає профілю, за яким дитина хоче навчатися? Чи доведеться їхати в інший район чи область?

- Передбачено, що в області мають бути представлені профілі з усіх кластерів. Крім того, учень/учениця може вступити в академічний ліцей з пансіоном.

Скільки годин на тиждень відводиться на вивчення профільних та обов'язкових предметів?

- Загальне навантаження на всі курси та предмети становить 36 годин на тиждень. Ознайомитися з розподілом годин залежно від профілю можна у Типовій освітній програмі.

Чи вже є розроблені та апробовані підручники для всіх предметів?

- Національне впровадження реформи почнеться у вересні 2027 року. Передпілот реформи починається з 1 вересня 2025 року, а апробація підручників – з 1 вересня 2026 року. Нині розробляються модельні навчальні програми і матеріали до них.

На яких умовах дитину зараховуватимуть до 10 класу ліцею після гімназії? Чи будуть конкурси або певний відбір?

- Згідно із законом, єдина підстава для проведення конкурсу на вступ до ліцею — це якщо місць не достатньо для всіх охочих вступити.

Чи є крайній термін для навчальних закладів щодо затвердження профілів та навчальних планів?

- У період зарахування заклади освіти вже зможуть надати інформацію щодо пропонованих профілів та навчальних програм.

Чи зможе гімназія в 2027 році видати документ про здобуття повної загальної середньої освіти?

- Гімназія видає свідоцтво про базову середню освіту після завершення навчання у 9-му класі. Документ про повну загальну середню освіту видаватиметься після завершення навчання в академічному ліцеї.

Дякуємо за увагу

profilna.mon.gov.ua

